

Egyházpolitika Helsinki szellemében (1982) ^[1]

Bánk József érsek-püspök „beszélgetése” az ÁEH képviselőjével

II. János Pápa 1982. október 7-én fogadta a Lékai László esztergomi érsek vezetésével Rómába érkezett 22 tagú (teljes) magyar katolikus püspöki kart. Az esemény az 1945 utáni magyar vatikáni kapcsolatok csúcspontjának tekinthető. A vatikáni ad limina látogatás jól jellemzi a békés egymás mellett élés elvének egyházpolitikai megvalósulását. A főpapi delegáció hazaérkezését követően azonban az Állami Egyházügyi Hivatal megyei megbízottai felkeresték a püspököket, így Bánk József váci érsek-püspököt is, és beszámoltatták őket a látogatásról.

Bevezetés

II. János Pápa 1982. október 7-én fogadta a Lékai László (1910-1986) esztergomi érsek, bíboros vezetésével Rómába érkezett 22 tagú (teljes) magyar katolikus püspöki kart. Az esemény az 1945 utáni magyar vatikáni kapcsolatok csúcspontjának tekinthető. Alig egy évtizeddel korábban még a püspöki székek betöltése is vitatott kérdésnek számított, sőt a második világháború vége óta ilyen nagyszámú főpapi küldöttség egyáltalán nem utazhatott Rómába. A vatikáni ad limina látogatás jól jellemzi a békés egymás mellett élés elvének egyházpolitikai megvalósulását. Helsinki szellemébe persze az is belefért, hogy a főpapi delegáció hazaérkezését követően az állami Egyházügyi Hivatal megyei megbízottai azonnal felkeresték a püspököket és beszámoltatták őket a látogatásról. A váci érsek-püspökkel folytatott beszélgetésről készült jelentés lényegében tehát nem egyedi, mégis ennek közlése mellett döntöttem, helyenként cinikus hangneme alapján. Különösen érdekes a jelentés abból a szempontból is, ami kimaradt belőle: a beszámoló szerint a Szentatya és a püspökök között említés sem történt a magyar katolikus egyház akkor legkínosabb kérdéséről, a báziscsoportok, a Bulányisták ügyéről. Ugyancsak meglepő, hogy nincs utalás a Papi Kongregációnak, a pápa jelenlétében aláírt 1982. március eleji dekrétumáról, amely kimondta, hogy minden klerikusnak tilos a részvétel olyan jellegű papi egyesületben, amelyek politikai célokat követnek. Ez a döntés a magyar viszonyokat is komolyan érintette: az Opus Pacis papi szervezet létét éppúgy, mint a magyar parlamentben képviselőiséget vállaló papok helyzetét.

Forrás

Kérem Straub elvtársnak bemutatni.

Köszönöm

Straub X. 27.

Szolgálati használatra!
Készült: 1 pld-ban.

Fe l j e g y z é s

Dr. Bánk József érsek-püspökkel folytatott megbeszélésről

1982. október 20-án felkerestem Bánk József érsek-püspököt. A találkozó célja: információszerzés az "ad limina" látogatásról. Az elmondottak érdemi részét az alábbiakban foglalom össze:

Bánk érsek-püspök jó hangulatban beszélt a római útról, a jól szervezett, gazdag, szép programról. Véleménye szerint az "ad limina" látogatás bensőségebb volt, mint az előző, az 1977-es. A pápa nagyon szívélyesen, barátságosan fogadta a Magyar Katolikus Püspöki Kart. A megkülönböztetett kapcsolatot mutatja, hogy ebédet adott tiszteletükre, ami eddig nem volt, s amelyen csak a pápa volt jelen, még Casaroli bíboros sem.

Mind a 22 püspök jelen volt a látogatáson. Ez igen nagy eredmény, hogy minden hely be van töltve, ezt a pápa is elismerte. A bíboros beszámolt az eredményekről, amelyeket a magyar katolikus egyház az ő működése alatt elért, és ami jelenleg folyamatban van. A pápa ezekre elégedetten bólogatott.

A személyes fogadásra 15 perc idő jutott, együtt a segédpüspökével. Ez a személyes, és az egyházmegyével való ismerkedést szolgálta. Előtte volt a magyar egyházmegyék, a váci egyházmegye térképe.

A pápa beszédében benne van az eredmények elismerése és a gondok, a tennivalók is. Ehhez ő nem tud mit hozzátenni.

A pápa az ebédnél többek között előhozta a beszélgetés során a szerzetesrendek működését, a kibővítés lehetőségét, a szemlélődő rendeket. A bíboros (Bánk mellett ült) magyarul, csendesesen megjegyezte, hogy a működő rendeknek sincs meg a kellő utánpótlás.

Casaroli bíborosnál tett látogatás során köszöntötték őt és méltatták a tevékenységét, amit igyekezett elhárítani. Erre Bánk érsek megjegyezte: mi mind az ön áldásos működésének gyümölcsei vagyunk. értékes gyümölcsök - válaszolta a bíboros.

A rendek kérdése a Silvestrininél tett látogatásnál is előkerült. Hivatkozott Helsinkire, hogy az állampolgárok joga olyan életformát megválasztani és élni, amely nekik, vallásuk, hivatásérzetük szerint a legalkalmasabb.

Ez a téma most - az egyház történetére is hivatkozva - erősen foglalkoztatja a Vatikánt. A nagyobb, jelentősebb zsinatok után az egyházi megújulást az új szerzetesrendek vitték előbbre. Most a II. Vatikáni Zsinat után is nagy szerepet kívánnak szánni a működő, vagy új rendeknek. Olyanokra gondolnak, amelyek nem a régi szerzetesi keretek és formák szerint, hanem a mai viszonyoknak jobban megfelelően, a világhoz alkalmazkodva valamilyen "világi" rendként tevékenykednének.

(Bánk) Egészen megdöbben, amikor a domonosok működését előhozták, most meg a jezsuitákról beszél mindenki. Ennek az az oka, hogy amikor Rómába küldték ki volt jezsuitákat, úgy közölték, hogy XY jezsuita, s ezt úgy értelmezték sok helyen, mintha nálunk ez a rend működne, vagy legalábbis működésük engedélyezése esedékes lenne.

Véleménye, hogy ha e kérdésben valamilyen nyitásra kerülne sor, olyan rend működését kellene engedélyezni, amelyre ténylegesen szükség lenne emberileg is, társadalmi szempontból is: a betegápoló rendeket.

Bánk érsek elmondta még, hogy részt kíván venni a megyei békegyűlésen, mert ha most a római út után nem lesz ott, megindulna a szóbeszéd. (Rész is vett.)

Budapest, 1982. október 25.

Bárdos Deák Béla

L. Rendben.
Bugár Péter
X. 26.

MOL XIX-A-21-b. 16. t. 37590/1982. Magyar Országos Levéltár - állami Egyházügyi Hivatal általános iratok. Feljegyzések, jelentések, tájékoztatók.

Címkék:

Lékai László ^[2]

Bánk József ^[3]

II. János Pál ^[4]

Állami Egyházügyi Hivatal ^[5]

Kiadás: 3. évfolyam (2003) 5. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/egyhazi_helsink_i_szellemeben_1982.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/politika/egyhazi_helsink_i_szellemeben_1982.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/le kai-laszlo>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/bank-jozsef>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/ii-janos-pal>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/allami-egyhazi-hivatal>